

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

HÁZIÉRI szám 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délelőtt, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felélős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája Kázinoy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Konstantin-utca Vojnich-palotába
Telefon szám 42.

Nyitvatartás soronként 20 krajczár

A programbeszéd.

Nem vádolhatnak bennünket azzal, hogy az országos sajtóval együtt fujtuk volna a himnust akkor, amikor már hire járt annak, hogy Széll Kálmán vette át Magyarország kormányzásának ügyét.

Nem mintha feltétlen bizalmunk ne lett volna az új kormányelnökhöz, hanem bizonyos tartózkodással csak annyit tettünk, hogy tudomásul vettük a kormány legújabb alakulását, mert az új kormányelnök programbeszédjét akartuk előbb bevárni, mielőtt a feltétlen megnyugvás és a rendíthetetlen bizalom koszoruját oda tettük volna egyéniségének szármolyához.

Ilyen hódolatfélével most sem akarunk izetlenkedni, de igazságtalanok lennénk, ha nyíltan ki nem tejeznék, hogy a kormányelnöknek tegnap a képviselőházban elmondott programbeszédében nagy biztosítékot látunk arra nézve, hogy Magyarország egy újabb és mindenestre boldogabb aera

előtt áll, amikor a zilálttá vált politikai viszonyok jobbra fognak fordulni, amikor az ország bajaitól és megromlott közérköseiből ki fog ocsudni.

Széll Kálmánban férfiut látunk a kormány élén, aki nem fogja frázisokkal eltüntetni kormányzása idejét, aki a gyakorlati élet terén tenni fog, aki nemcsak alkotni fog, de elég erős lesz ahhoz is, hogy romboljon ott, ahol ódon falak és roskatag alapon az elődök gyenge és beteg alkotásai még fennállanak.

Sokféleképpen bírálják meg ezt a programbeszédet, de általános tetszést azzal aratott a beszéd, hogy a lehetetlent nem igéri és maga jelzi, hogy csak a gyakorlati élet fogja kijelölni részére a működés terét. Így nyilatkozik meg a kormányzói felelősök mind egyikenél. Részünkről a legfontosabbnak tartjuk a kormányelnök beszédének azt a részét, ahol a közigazgatás államosításáról beszél. Azt hisszük, hogy ez lesz az a tér, a hol a Széll

miniszterium epokálissá fogja magát tenni Magyarország történetében.

Őszintének tartjuk az e részben tett nyilatkozatot éppen azért, mert előre is nem ígér fűt-fát és csak annyit mond, hogy a bajokat felismernie kell és ahhoz képest fogja a szükséges remédiumokat igénybe venni.

Feltűnést keltett e beszédnek az a része, ahol az igazságügyi kormányzatról volt szó és missziójának tart, hogy a Szilágyi hagyatékát annak szellemében végelezzék.

A volt igazságügyminiszter Erdély bizonyára eléggé érzékenyen vehette ezt az indirekte intézett tördőfést, hogy az ő nevének és működésének teljes mellőzésével az új kormányelnök nevét emlegette.

Ez a mellőzés egy rendkívüli erős negatív kritika, — amelyet osztunk mindannyian kik az igazságügy mizériáit az ő kormányzása alatt éreztük.

Más tekintetben az elmondott programbeszéd nem volt feltűnéstkelto és nem is akart az lenni.

TÁRCZA.

A bácskai fekete király.

Népszöveg. Írta: DERÉKI ANTAL.
(Bemutató előadása a szabadkai színházban 1899. febr. 23-án.)

A „Bácskai Hirlap” eredeti tárcája.
Írta: QUASIMODO.

Mélyen elbűsülva írom e sorokat, melyek Crni Ivánnak, a jobb sorsot érdemelt Bácskai fekete királynak hosszú negyedfélőrai kiműködés után történt gyászos kiműködését jelentik.

Ejfel van. Rémségesen zúg a szél az utcán. Megreccszenek a ház ablakai és dideregve kérem Radics Angyelát (Kápolnai Juliska) a világ legszebb bunyevác lányát, hogy ne hajrázza a szellőt, — dühöng az saját jóvoltából is eléggé.

Radics Angyela szívet tépő fájdalmas kiáltása nem hallgat el:

„Hajrá szellő — hajrá!

Süppörd el a bánatomat.

(a la: viad el szellő — ragadd el)

és folytatja zokogva a szép Angyela

„Három esillag az ég alján

Kettő fényes csak egy halvány,

Kettőnek a boldogsága

Harmadiknak a halála.

Haj lálom — lálom

Én is megtalálom

nyugodalmamat a kút mélyében.

Szerencsére a harmadik kép végén Angyela ideálisan feukölt szíve megrepedt!

(A közönség nagy része itt azt hitte, hogy vége van a darabnak hazament 10 órakor, a boldogok nem tudták, hogy még három hosszú kép és egy tábló hátra van.)

De nem idézem vissza emlékembe az egy óra előtti lezajlott szomorú történet földfeletti lényeit, kályhában kialudt a tűz — fázom úgy is...

Ugy esett tudni illik az eset, hogy Dózsa György fellázította annó 1500 egynéhányban a parasztokat. Dózsát kivégezték az urak, retentő módon. A parasztok a székely földről Szeged alá jöttek, ide közel Szabadkához, ahol Török Bálint volt az ur.

Ezek között a nádasban élt Lőrincz barát (a szerző), ki egy fiatal legényt nevelt fel, aki nem volt más, mint a híres Brankovics Györgynek unokája, névszerint Crni Iván (Lomniczy Béla). Lőrincz barát szentéletűnek nevelte Ivánt, ki nem tudja forgatni még a kopját, de aczél a karja, megtanulja (néhány perezre rá elszólja magát a kis hamis és discekszik vele, hogy bizony tudja ő jó forgatni a „kopját.”)

Angyela végtelen szerelmet táplál Iván iránt, mely azonban csak akkor tudódott ki, mikor egy cigánycsapat vetődik a portyázó székelyek közé, köztük a vajdának gyönyörű

szép leánya Mirza (Gábor Nelli), kit alig piasant meg Crni Iván — megszerel. A cigányleányt egy urfi kergette, megakartá csókolni, segélyt kér. Iván keblére öleli őt, mondván:

„Mégvédelek dalos pacsirtám!” (Iván ugyanis az első pillanatra látta, hogy Mirza úgy énekel, mint egy pacsirta — nem tévedett.)

Mit szaporítsuk tovább a szót, Mirza és Iván a két boldog csillag — Angyela a halvány.

Van azonban a cigányok között is egy Flóris nevű ifjú (Mihályi Ernő), aki meg Mirzát szereti és mikor magára marad vele, kérleli, könyörög szerelméért és végre megakartja ölni. Gyilkos szándékának végreh vitelében megakadályozza őt Angyela, aki tanuja volt ennek a jelenetnek és fenkölt gondolkozásának következményeként felkiált,

„Iván-Iván megölök a boldogságodat!”

Gondolom másnap: Iván és Mirza frigyét megáldja Lőrincz barát, azért ily sietve, mert szegény Angyela is részt kér ezek boldogságából és kicsi híján bigámia bűnébe viszi Ivánt. Az esküvő órájában Angyela nemes szíve megreped.

(Lám még most is Angyela szivrepedésénél tartok, pedig még három kép és egy tábló van hátra)

Szell Kálmán e beszédben nem kereste a hatást — nyíltan és keresetlen szavakban beszélt, — úgy a mint egy férfiuhoz illét, a ki nem arra fekteti a súlyt a mit ígér, hanem arra, hogy abból mennyit tud beváltani.

Az ellenzék pedig minden habozás nélkül letette a rendkívüli fegyvereket és maholnap az ex-lex állapotból kikerülve, alkotmányunk a rendes kerékvágásba visszatér.

Az országban általános megnyugtatót okozott a miniszterelnök férfias programbeszéde és nincs az a párt nincs az a magyar, a ki ne kívánja e kormánynak, hogy szavát és ígértét teljesen beválthassa.

A Ház új elnöke.

Budapesti tudósítónk a délután folyamán telefon útján értesít bennünket, hogy a Ház a mai ülés folyamán választotta meg a Ház elnökét.

Perczel Dezső nagy szótöbbséggel (244 szavazattal) választatott meg a Ház elnökévé Szilágyi Dezsővel szemben (74 szavazattal), Alelnökké: megválasztottak Tallián Béla 220 szavazattal Dániel Gábor 222 szavazattal.

A lelépő elnököt Madarász Józsefet sokan üdvözölték, köztük maga a miniszterelnök Szell Kálmán is, Kossuth Ferencz, Zichi és mások.

Telefontudósítónk megtoldja tudósítását azzal, hogy a baloldalon nagy elégedetlenséggel fogadták a választás eredményét.

A három hátra levő képben szörnyű sokat beszélnek, szavalnak, hirdetik a „szabadság egyenlőség és testvériség” szent ígét, abuzolják az urakat stb. stb. de nem tesznek semmit.

Míg végre a hatodik képben az urak legyőzik a parasztokat, elfogják Ivánt és vizsik lefejezni. Mirzát annyira meghatotta a férjének elfogatása és vérpadra hurcolása, hogy nem tud szóhoz jutni, még akkor se, mikor a búcsúzó Iván, a szerelmes Flóris gondjaira bizza a fiata! — tán néhány hetes — menyecskét, a ki valószínűleg igen boldogan élne még most is Flórisal, ha mindez nem történik négyszázévvvel ezelőtt.

*

No de szoljunk néhány komoly szót is A „Bácskai fekete király” hirtelen készült és csak úgy nagyjából férczelte össze a szerző, ki pedig sok szép dolgot produkált eddig. Én azt hiszem, hogy csak erre az egy estére készítette a mi kedves Deréki papánk eszméit és nem kívánja, hogy még valaha valahol előadják.

Ha pedig azért csinálódott, hogy halljunk Gaal Ferencztől néhány szép nótát és hogy megtapasztaljuk milyen szépen játszanak az ő rendezése alatt a színészeink: mindkét esetben czélt ért.

Hogy Bánffy idejében ez a választás még botrányt is okozott volna, azt kétségtelenül tudjuk. Egyike volt a Perczel mellőzése azoknak a sarkalatos feltételeknek, amelyekhez az ellenzék az obstrukció megszüntetését kötötte. Hogy hogyan fognak a helyzettel megbékélni, azt egyelőre még nem is sejtethetjük, — de hogy a történetek után különösen Szell Kálmánra való tekintetből e részben is megnyugvának kell beállania az kétségtelen. Magyarország legvitálisabb érdeke, az oly nehézségekkel kiküzdött béke utóvégre is nem szenvedhet hajótörést az elnök-választásnak ezen eredményén.

Ha Szell Kálmán nem volt veszélyes az ellenzéknek — akkor a Ház elnöke az ő ministersége alatt se lehet az.

Különfélék.

— **A szabadkai ev. ref. egyházközség** gyűjtő ívet bocsájtott ki s ez uton kéri az adakozókat, hogy a templom építési költségeihez hozzájáruljanak. Az adományok Balogh György gondnokhoz (I. kőr, Vesselényi utca 35 sz.) Szabadkára küldendők.

— **Teofanovics Márk halála.** Teofanovics Márk zombori ügyvéd, zombori királyi törvényszéki német-szerb-horvát tolmács, életének 56-ik évében tegnap Zomborban elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor volt.

— **Elmaradt sajtópör.** Mint a „B. E.”-ben olvastuk Vuics Tivadar a „Népszava”-ban Jakobsics Gyula tanácsnok ellen írt cikkéit léves információknak jelentette ki s azokat visszavonja. Ennek folytán Jakobsics az általa indított sajtópört visszavonta.

— **Hymen.** Feingenbaum Mór rácz-militics kereskedő eljegyezte Koch Etel kisasszonyt Szabadkáról.

Gaal nótái gyönyörűek. Egyik szebb mint a másik. Az előadók pedig nagyon szépen játszottak.

Kápolnay Juliska idealisan szép volt és remekül, művészielen játszott meg különösen az örülési jelenetet. Hatalmas játékaért nyílt színen is zajos tapsokat aratott. Gábor Nelli elragadó cigány lány volt, és erősen drámai szerepében határozottan szépen alakított, a drabb legszebb énekszámát egy románczot oly gyönyörűen, annyi melegséggel interpretálta, hogy ugyszólván orkánserű taps tört ki éneke után. Mihályi Ernő szintén gyönyörűen énekelte és játszott. Ugy szintén Lomniczy, Béla, Veszpréminé, Deréki Antal és Ferenczi.

Az előadás tehát egyike volt a legjobbaknak és ha az előadóktól függ: a darab határozott sikert arat.

Ne vegye fölünk zokon a szerző, de hát a legjobb akarattal se tudunk csak egy dicsérő szót is mondani darabjáról. Vesse tűzbe ezt a művét és ne is gondoljon rá többet.

Még csak annyit, hogy meggyőződésünk szerint a megírása sem került sok fáradságba — tehát még a fáradságot sem kell nekünk sajnálnia.

— **Harcz egy óvónő körül.** Szeghegyről írják, hogy a község a napokban óvónőt akart választani s e czélből ülést tartott. Az ülésen azonban a katolikus és református bizottsági tagok összeveszték, mert mindenik a saját vallása szerint akarta az óvónőt. Annyira ment a harc, hogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

— **Főgymnasium építés Ujvidéken.** Az ujvidéki gör. kel. szerb püspökség Ujvidéken 103022 frt 81 kr, költséggel új főgymnasiumi épületet emeltet s annak felépítésére árlejtést hirdet márczius 15-iki határidővel. Bálnapénz az előirányzott összeg 5%-ka. Az 5 százalék bálnapénzt a vállalat nyertese 10 százalék óvadékká lesz köteles kiegészíteni. A tervek, vállalati és szerződési feltételek a püspöki irodában tekinthetők meg.

— **Összeesett a városi pénztár előtt.** Nagyon sok pénz lehet a város kassájában, hogy Andrasics István helybeli napszámos tegnap délelőtt amikor ott járt, nyilván megijedt a nagy summától és összeesett. Az elhívott mentők azonban azt mondják, hogy nem a pénztől ijedt meg annyira, hanem szívzoritás következtében esett össze. Látására vitték.

— **Eljegyzés.** Weisz Miksa helybeli kereskedő eljegyezte özv. Schlesinger Róza szeretetreméltó leányát, Schlesinger Gizella kisasszonyt, Szegedről.

— **Tüz.** Palánkáról írja tudósítónk: Folyó hó 23-án — csütörtökön este — fél tíz óra tájban, a tűzoltók veszjelése verte fel a részben már nyugvóra tért lakóságot. Cserveny Antalgőzmalomtuajdonosnak a templom utczában, a szolgabíró hivatalnal szemben levő cserepes háza gyulladt ki és csakhamar az egész tetőzet lángban állott. A tűzoltóság elég gyorsan kivonult a lángok megfékezésére: de a nagy vízhiány miatt nem tudott megküzdeni a romboló elem erejével. Az egész ház nép aludt már a mikor a tűzvész kitört és csak nagy nehezen birták őket a szomszédok első álmukból felzavarni. Leírhatatlan a kétségbeesett háziasszony és a síró gyermekek jajvevőzlése. A padlásra a kapu felett mintegy 200 mázsa csöves kukorica volt felrakva, a mely csaknem egészen a lángok martaléka lett. A hátsó épület padlásán 6 kocsi takarmány, széna és szalma volt elhelyezve, ami csak veszedelmesebbé tette a helyzetet. A tűz egész éjjel égett s óriási munkába került míg az önfeláldozó tűzoltóknak sikerült azt reggeli öt órára elfojtani. A tetőzet egészen összeomlott éppen az oldalak meredtek csonkán az égnek. A kár mintegy 2000 forintra tehető melyből azonban nagy része a házbiztosítással a károsultnak megtérül.

— **Patajné Debreczenben.** Dr. Patajné Vida Etel urnó a jövő hét elején Debreczenben fog vendégszerezni. Vasárnap a „Náni”-ban, hétfőn a „Nebántsvirág”-kedden a „Hoffmann meséi” operettekben és szerdán a „Hunyady László” operában, melyben Szilágyi Erzsébetet énekl.

— **Egy ügyvéd öngyilkossági kísérlete.** Apatini tudósítónk írja, hogy f. hó 23-án Dr. Sculléti Jenő hodsági ügyvéd d. u. 5 óra tájban a községtől negyedórányi járásra fekvő Gombos községbe ment s ott maradt egész este 9 óráig, meglátogatván egyik másik barátját. Ugy 10 óra tájban kiment a Dunához és öngyilkossági szándékból a vízbe ugrott. Szerencsére észrevette ezt Schiller Mikló halász azonnal ladikba ült és sikerült neki az öngyilkos ügyvédet még élve kifogni.

szerecsellen fiatal ember teljesen önkivületi állapotban volt. Hogy miért követte el a végzetes tettet nem is sejtik, mert a községben közszeretiben álló egyén volt, valószínűleg pillanatnyi elmezavar következménye volt. Másnap reggel a fiatal ügyvédet átvitték szüleihez Hodsághra.

— **Tüzesetek.** Tegnapelőtt este 9 órakor a napnyugati ugarföldéken levő új házak mellett Basics Palkovics József tulajdonát képező egy boglya kukoricaszár ismeretlen okból kigyulladt. Tegnap d. u. 2 órakor a majsai szőlőkben a sertészhiladék között, Hanák Tamás tulajdonát képező udvarban egy kocsira való kukoricahéj és egy 6 m. hosszú deszkakerítés égett el. Ugyancsak tegnap délután 5 órakor a bajai ut. 507. sz. a. Galambos Antal tulajdonát képező háznak kéménye gyulladt ki. Mindhárom tüzesetnél a kár jelentéktelen.

— **Jótekonyság.** (Jelenet az életből. Szemlélyek: A meleg ruhát gyűjtő és osztó egyesület elnöknője és titkárnője. Egy gazdag magázó.)

Az elnöknő: Igen tisztelt uram, ismerve az Ön humánus gondolkodását, nemis szívéhez apellellünk és kérjük, hogy egyesületünk számára — mely tudvalevőleg a humanizmus szolgálatában áll — nagyobb összeget adományozzon.

Titkárnő: A közgyűlés okvetlen köszönetet szavaz.

Gazdag magázó: Oh nagyon szivesen, imé itt van ötven forint.

Elnőknő (indignálódva): Hová gondol uram, mi ezeket reméltünk.

Gazdag magázó: Ez esetben tévedni méltóztattak. Ötven forintnál többet nem adok.

Titkárnő: Oh mi egész nyugodtak vagyunk. Ön adni fog.

G. m.: Igen!?

Elnőknő: Igen bizony. Legközelebb egy czikk fog megjelenni önről az újságban, hogy vagyonát nem tiszta úton szerezte és hogy lelkiismeretén könnyítendő, humanitarius egyesületünknek nagyobb összeget ajánlott föl, mit azonban, ismerve a pénz eredetét, visszautasítottunk. Meglátja a hatást.

G. m.: De hisz ez rágalom.

Eln.: Védekezze ellen, ha tud.

Titk.: Hisz annyian bizonyítják. Ön kételkedik a sikerben, hisz Ön két nap alatt lehetetlené van téve.

G. m.: De asszonyaim, önök meg akarnak ijeszteni.

Eln.: Lagkevesébe sem. Holnap már olvashatja több napilapban.

G. m. (megijedve): De hát mennyit is kívánnak, elég 300 frt, 500 frt.

Eln.: Nem, mi legalább is 1000 frtot kértünk.

G. m.: Jól van, de kérem hagyjanak nekem egyszer s mindenkorra békét.

Eln.: Legyen nyugodt. Különben fogadja leghálásabb köszönetünket a nagylelkű ajándékkért. Titkárnő írjon: Szarvas Máté, a nagylelkű emberbarát, a meleg ruhát gyűjtő és osztó egyesületnek ezer frtot adományozott, mivel újabb jelét adta ismert emberszeretetének. Ezt holnap beküldi az összes lapoknak. Kölsősönös udvariasság után elválnak.

— **A „Gyurkovics leányok” — és a „Bácskai fekete király”.** A Szalassziék szobaleánya most sem tudja megérteni, hogy a bácskai fekete király melyik volt, pedig ő ott volt az előadónál, sőt már kora reggeli 8 órakor megváltotta a karzatjegyét. Hát a

dolog úgy történt, hogy a Bácskai fekete király második előadása elmaradt helyette a Gyurkovics leányokat adták. A szobaleány kisasszonyt erről nem értesítették és ő a Gyurkovics leányokat végig élvezte a nélkül, hogy tudta volna, hogy mit is adnak. Csak nagy nehezen tudták kapacitálai hogy ő a „Bácskai fekete király” tulajdonképpen nem látta, — sőt hogy valószínűleg nem is fogja látni.

— **„Képes Levelező-Lap”** czímmel jelent meg egy havi folyóirat Székesfehérvárott, melynek első számát most vetlük, s azt hiszszük, hogy gyűjtő olvasóink örömmel vesznek erről hirt. — A lap előfizetési ára 1899. évre 1 frt. — Mutatványszámot a „Képes Levelező-Lap” kiadóhivatala Székesfehérvárott mindenkinek ingyen küld a ki azt egy látképes levelező-lapon kéri.

— **Az éjjeli vendég.** Még a múlt év december 5-én történt, hogy Baum Jenő honvédönkéntes lakására beállított egy régi ismerőse, Ritsér Récsey Vilmos, nagyatádi illetőségű előkelő család gyermeke, hogy tőle éjjeli szállást kérjen. Baum készséggel engedett kérésének, de Récsey csunyan visszaélt a vendégszerelő önkéntes jóságával. Este észrevette, hogy az asztalfiókjában egy dobozban különféle értékes ékszerek vannak, melyeket Baum önkéntes másnap el akart küldeni szüleinek. Reggel együtt távoztak el a lakásból, de Récsey csakhamar visszatért. A háziasszony gyanutlanul nyitott ajtót a vendégnek és magára hagyta. A jómadar feltörte a fiókot, magához vette az ékszereket s eltávozott. Egyenesen a vasutra hajtatott és elutazott. Polezer Péter rendőralkapitány rögtön megindította a nyomozást, de egészen tegnapig eredmény nélkül. Tegnap végre a székesfehérvári rendőrség a nagyatádi szolgabírószágotól táviratot kapott, melyben tudatják, hogy Apatinban Ritsér Récsey Vilmost tartóztatták.

— **Halálozás.** Georgievics Sándorné szül. Sztankovics Bojana, Georgievics Sándor helybeli vendéglős neje hosszias betegség után ma reggel elhunyt 42 éves korában. Temetése holnap délután 3 és fél órakor lesz a gör. kel. egyház szertartása szerint.

— **A „Pillangó”** 9-ik számát t. olvasóink figyelmébe ajánljuk, 24 illusztráció, számos költemény, adomák, afonizmak stb. stb. szelletes összeállításban a legszebb kivitelben található benne. A „Pillangó” előfizetési ára egy egész évre csak 4 frt. Előfizetni lehet a „Pillangó” kiadóhivatalánál Budapesten, VI., Teréz-körtút 35.

— **Egyiptom és Görögország.** A tudomány régóta keresi a görög műveltség egyiptomi elemeit. Az archeológia a képzőművészet terén nem igen talál rokonságot, de a mytologia (Müller) s a philosophia (kivált Röth és Gladisch), annál többet. A görögök I. Pszamitik idejében kezdtek Egyiptomba vándorolni. A bölcs uralkodó szivesen fogadta a jövevényeket, de gondosan egy telepítette le őket, hogy a Nilus elválassza az egyiptomiaktól. A nép gyűlölettel fordult el a jövevényektől. Tisztáltnak fajú teremtesnek tekintette a hellént, kinek közelében fertőzés nélkül élni nem lehet. Az alsóbb nép a világgért sem akart együtt enni a görögökkel, nem használta faljukat, fazekait. Az előkelők bizonyos lenézéssel tekintettek a gyerek orszák eszélesap, könnyelmű fiaira, kiknek ősei néhány század előtt még barbárok voltak. Annál nagyobb tisztelettel tekintettek a hanyatlásban

is nagy Egyiptomra az élelmes görögök. Hozzájuk simultak, isteneiket ez ős kultúra leteleitől származtatták, hőseket az ősi pharaóktól. S kezdetét veszi egy nagy processzus, a gyerek-ország iskolába jár a réghez, tanul, emelkedik hozzá. A mint Egyiptom süllyed, úgy nő Görögország, s a történet lejtőjén szemüelalálkoznak nemsokára. Egyik lefelé megy, vénülve, aggva, a másik ifju erővel siet fölfelé. Leveszi roskadozó hátáról a terhet, s viszi magával ragadmányát a magasba, a művészi ideál felé. Egy nép ifjúsága jelen meg előttünk, mely magába olvasztja a régi élet tanulságait, eredményeit, s a kísérletek helyébe lép egy új, nagy művészet, a világ legelső, legnagyobb művésze. A hatások e kicserélődéséről ír — igen szépen — a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 15-ik füzet. A mű 12 nagy kötetben lesz. Marczali Henrik egyetemi tanár szerkeszti. Egy kötet ára 8 forint. Kapható részletfizetésre is. Füzetenként is megjelen, egy héten egy füzet. Egy füzet ára 30 kr. Kapható a Révai Testvérek Irod. Int. R. T.-nál és minden hazai könyvkereskedésben. A közoktatásügyi miniszter e jelen művet az összes iskoláknak megvételre ajánlotta.

A legújabb találmány.

A következő levelet vetlük:

Tekintetes szerkesztőség!

Egy új találmányom van, amelyre szabadalmat szeretnék kapni. Ál pedig ez a találmányom egy óraszerkezetből, amely pontosan tudja kimutatni azt, hogy a hivatalnokok hány percig vannak a hivatalban. Ennek az órának van egy csengő szerkezete, amely mi-helyt a hivatalnok nincs a hivatalban olyan fene csilingelést visz végbe, hogy összeszaldna tőle egy egész uleza népe.

Ha pedig a hivatalnok kocsmába megy, akkor egy ágyúszónál erősebb lövést ad. Ha ezt az óraszerkezetet a hivatalnok urakhoz odaerősítik vaslánczazzal úgy, hogy ne bírják maguktól eldobni és eltávolítani, akkor a felsőbb hatóságoknak mindig egy kész ellenőrök van — aki mindig a legpontosabban árulja el, hogy melyik hivatalnok tartja be pontosan a hivatalos órákat.

Megkérem tehát a tek. szerkesztőséget, hogy szerezzé meg ezen találmányomhoz a szabadalmat és akkor nemcsak én nyerek ezzel valamit, hanem egy olyan közszolgálatot teljesítettem, amelyet nekem bizonyára meg fognak hálálni a városházán levő urak. Ilyen önműködő kontrolőr nem áll egyébből mint egy óra szerkezetből, amelyet fájdalom nélkül lehet a hivatalnok urakhoz erősíteni.

Igaz tisztelettel
R. H.
feltaláló.

Szivesen vettük ezt az ajánlatot, de attól félünk, hogy ha ez az óraszerkezet mindig lövést ad amikor a hivatalnok urak egy-egy pohár borra elmennek — akkor olyan durrogás lesz mindig a városban, hogy megsüketíti majd az egész közönséget.

S Z I N H A Z.

Prielle Kórnélia városunkban.

Mos', mikor már úgyis mindenki tudja, nem vétünk a discretió ellen, ha megírjuk, hogy a legnagyobb magyar művésznő, a legbájosabb „Nagymama” vasárnap a gyorsvonattal eljött hozzánk, eljött ebbe a városba, hol őt mindenki szereti. Majd minden esztendőben tölt néhány hetet kies fürdőnkön Pálicson, de ime a zord tél se tartotta vissza a nagyszonyit, ismét lejtött ebbe a városba néhány hétre — pihenni, rokonai, barátai köz-

P.henni? Hát lehetségesnek tartotta a mi nagy művésznök, hogy pihenni hagyjuk?

Nem. Megzavarjuk őt kedvesen csendes otthonában, megkérleljük lépjen fel erre a mi rozoga színpadunkra, az ő művészetének ragyogó fényében ez a vén színház tündökölni fog, kellemesen csengő hangja édes melegséget hoz a hűvös falak közé.

És ha majd a nyár ismét lehozza őt Palicsunkra, a mi közönségünk nem fogja zavarni kedves vendégét, mert jól emlékszik még szavaira:

„Ide szoktam én Palicsra. Itt szeretek lenni, mert itt nem vesznek észre. Kőd előttem, kőd mögöttem, mintha itt se volnék.” —ő.

Beitöltötték a „Bácskai fekete király” előadását.

Tegnapelőtt másodszor kellett volna adni Deréki színművét. Hirdették is a színlapok, hogy: „E télen utolszor.” A délutáni órákban „közbejött akadályok” piros papíron meg azt hirdették, hogy a „Gyurkovics lányok” mennek. Szeretnők tudni a „Közbejött akadályokat” és reméljük is, hogy megtudjuk.

A bunyevác király helyett tehát Herczeg bunyevác családja vonult fel a színpadra és a közönség jól mulatott.

Törvénykezés.

A kis-hegyesi jegyző sajtópere.

Lapunk hasábjain láttak napvilágot azok az érdekes cikkek amelyeket *Gergely János* Kis-Hegyes község jegyzője *Cziráky József* ellen írt, amely cikkekben annak írja bőven

ismerteti azokat a viszonyokat amelyek Cziráky jegyzősködése óta ottan keletkeztek. Cziráky jegyzőt a község előljárósága kényszerítette, hogy sajtóperre indítson és ennek a sajtópernek tárgyalását *f. hó 27-ikére* tűzte ki a szegedi esküdtszék. Érdekesnek tartjuk itt közölni a hírlapi cikkeknek azon részét amely a vádlevélben miot inkriminált van megjelölve.

„A községben tudvalevőleg nagy elkésere-dettséggel uralkodik az ottani jegyző, Cziráky József ellen.”

A képviselőtestület tagjai ..... nyíltan kijelentve, hogy a jegyző ellen bizalmatlansággal viseltetnek — semmit amit a jegyző ajánl el nem fogadnak, kijelentették, a felhívásnak eleget nem tesznek ... kijelentették, hogy ahhoz pénz kell, de ez nincs, mert hiszen a jegyző már ugyanis tönkre tette vagyoniilag a községet.

A vita folyamán nyíltan szemébe mondták, ha csak egy csepp tisztesség lenne benne, már rég leköszönt volna és csak Isten csodája, hogy eddig is mennyi családot tönkre tett és Hegyesről elszöktetett, hogy fényes nappal agyon nem verték.

„Mindenkinek tisztában van azzal, hogy... ennek egyedüli oka a kapzsiság és az önző törekvés, melylyel a község mindenhatója Cziráky József mindent a saját érdekmalma alá hajt.”

„Környezete rokonaiból áll, amelyek környezet segítségével szolgál neki önző céljainak megvalósításánál és a sötétben való bujkálásánál.”

„Ott ül a község nyakán rá se hederítve arra, hogy unos-untalan szemébe vágják a legkeserűbb szemrehányásokat viselt dolgaiért és mindazokért a kárszervedésekért amelyekkel saját magának tetemes vagyont (legalább 100.000 forintot) másoknak pedig koldúsbotot és pusztulást szerzett.”

„Jól tudja ő, hogy az árvalárnál csak 1885-től 1891-ig az árvalári számadásoknál 10—14000 frt elszámolatlan összeg nyomja díeső vállait.”

„Oh árvák Istene ki a magasban trónolsz hallottad-e ezen jüdási mentegetődzést, a mikor tisztában vagy azzal, hogy a te földi megbízottad Kishegyesen Cziráky József hogyan számolt el az árvapénzekkel, hogy itt egy dinár, ott egy dinár, neked paraszt semmi sem jár.”

A sajtótárgyalásra mint egy 60 tanu lesz bejelentve, valamennyi tisztességes becsületes magyar ember a kiknek legnagyobb része kisbirtokos osztályhoz tartozott és most szegény emberek, hogy kinek a közreműködése folytán veszítették el vagyonukat azt majd megmondják a végtárgyaláson.

Mindenesetre érdekes sajtópernek nézünk elébe, mert a tanukon kívül nagyon sokan lesznek a végtárgyaláson mint hallgatók Kishegyesről és környékéről.

Gergely János vádlottat *dr. Csillag Károly* ügyvéd lapunk szerkesztője fogja védeni. A panaszos jegyző képviselője *dr. Kelemen Béla* szegedi ügyvéd.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmnü a művelt község számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszté

MARZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historial muzeumot nyújtanak az előfizetőknek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti emlékekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk, melyek kivül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, lörháttal és vászontáblával
8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz. Hetenkint egy füzet fog közrebecsáttatni.

Egy-egy füzet ára
30 kr.

A füzetes kiadás díszes be-kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetankint utánvétlő bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések a helyi könyvtárakhoz vagy a kiadóhoz tartoznak.

Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.